

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de coilibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

β) Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaeque statu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου με τις ελληνικές λέξεις της Β στήλης με τις οποίες είναι ετυμολογικά συγγενείς (δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
hiemare	μόδιστρος
tribus	χειμώνας
modo	μισεμός
misit	μοτοσικλέτα
motibus	μισός
	χυμός
	τριπλός

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

frumenti:	είναι.....	στο.....
-----------	------------	----------

15630

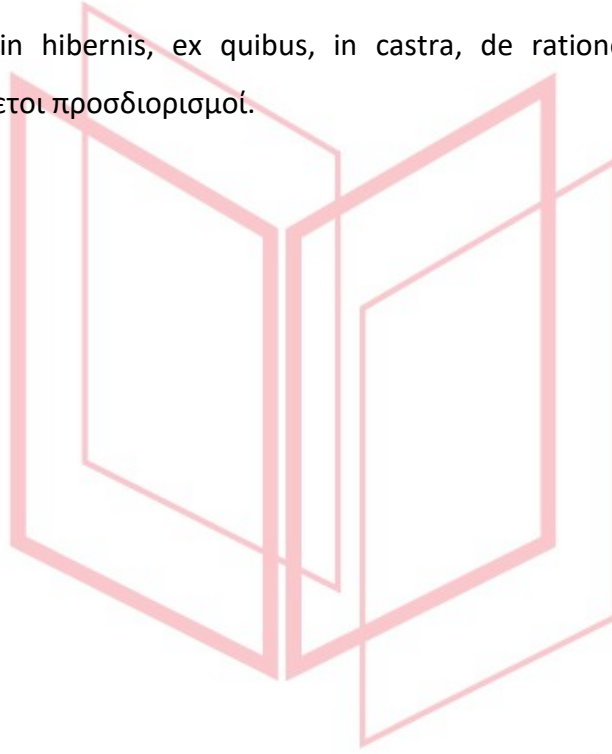
hiemare:	είναι.....	στο.....
verbis:	είναι.....	στο.....
exercitum:	είναι.....	στο.....
alacrem:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) propter inopiam, in hibernis, ex quibus, in castra, de ratione: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15630-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Λόγω / Εξαιτίας της έλλειψης σιταριού ο Καίσαρας εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και (άλλες) τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν στάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές/κατάσκοποί μας αναγγέλλουν ότι οι εχθροί βρίσκονται κοντά. Πρέπει να φυλάγεστε από την βία/δύναμη των εχθρών· γιατί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες».

β) Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε/μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των άστρων και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό με αναπτερωμένο το ηθικό /πρόθυμο στη μάχη.

B. 2.

hiemare → χειμώνας

tribus → τριπλός

modo → μόδιστρος

misit → μισεμός

motibus → μοτοσικλέτα

B. 6. α)

frumenti:	Είναι γενική αντικειμενική	στο inoriam
hiemare:	Είναι έμμεσο αντικείμενο (τελικό απαρέμφατο)	στο iubet
verbis:	Είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου	στο admonet
exercitum:	Είναι αντικείμενο	στο misit
alacrem:	Είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου	στο exercitum

β) propter inoriam → εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat

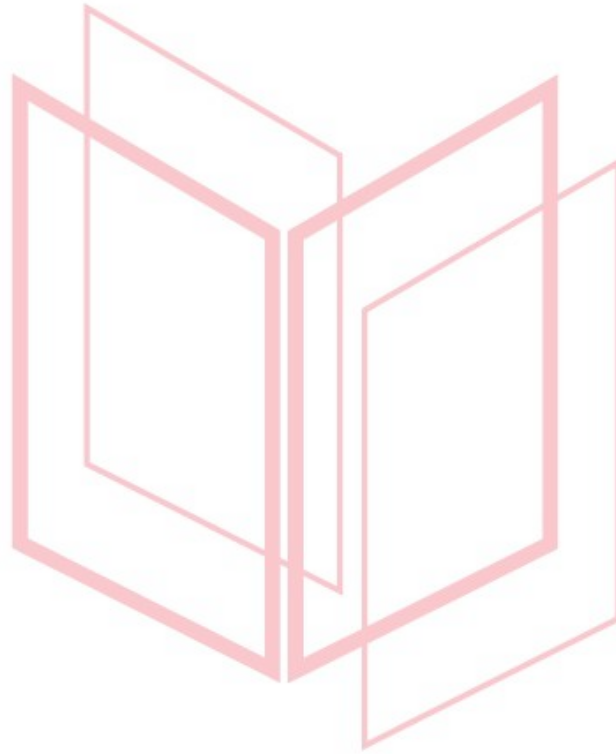
in hibernis → εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο conlocat

15630-Λύση

ex quibus→ εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου στο quattuor

in castra→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης στο importare

de ratione→ εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο disputavit

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VI, ΜΑΘΗΜΑ VII**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

β) Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α:

A	B
boni	μπουνάτσα, μπόνους, μπουγάτσα
hibernis	χειμερινός, χιονοθύελλα, χιαστί
quattuor	τεσσαρακοστός, τεράστιος, τέταρτος
tribus	τρίγωνο, τρίκυκλο, τραγωδία
castra	κάστρο, κάστανο, καστρινός

Μονάδες 10

B.6.α) Caesar... remanere: στο απόσπασμα αυτό, να εντοπίσετε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς και να τους αναγνωρίσετε συντακτικά, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

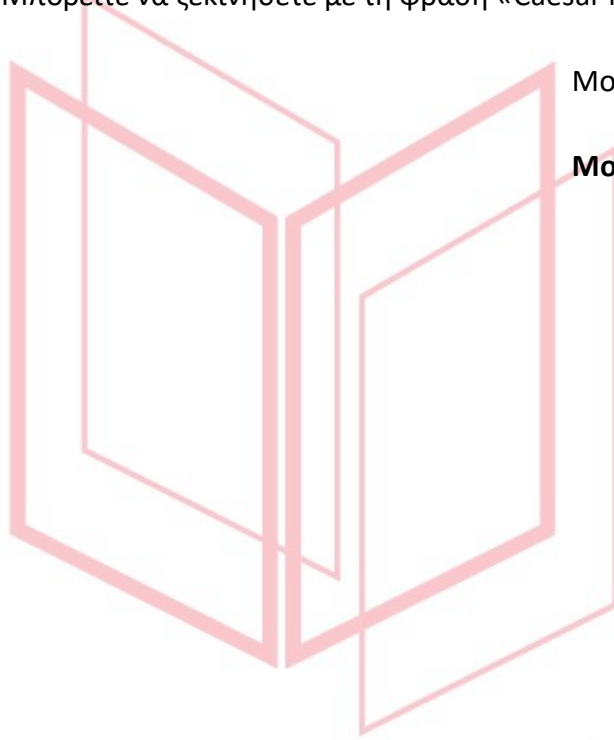
προσδιορισμός	συντακτική λειτουργία
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ
	είναι..... ΣΤΟ

16576

	είναι..... στο
--	----------------------

Μονάδες 10

β) Legatos omnes frumentum in castra importare iubet: να ξαναγράψετε την πρόταση χρησιμοποιώντας το παθητικό απαρέμφατο στη θέση του ενεργητικού, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Μπορείτε να ξεκινήσετε με τη φράση «Caesar iubet...».

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

16576-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Σε αυτήν την πολιτεία, την οποία συγκρατούν/στεριώνουν οι νόμοι, οι καλοί άνδρες (πολίτες) πρόθυμα τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας χωρίς τον νου/πνεύμα (δεν στέκονται/υπάρχουν), έτσι και η πολιτεία χωρίς τον νόμο δεν στέκεται/υπάρχει.

β) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Από αυτές διατάζει τέσσερις να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Δίνει εντολή σ' όλους τους διοικητές των λεγεώνων/Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι/βρίσκονται κοντά.

B2.

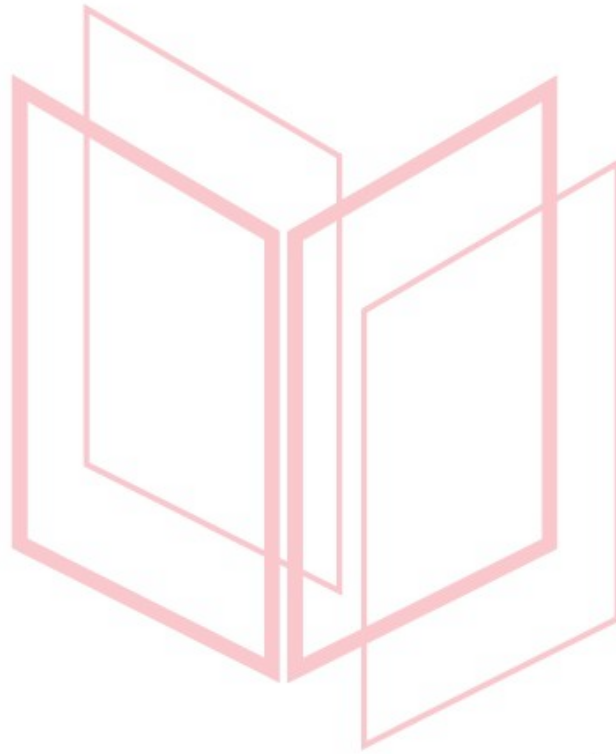
B
μπουνάτσα, μπόνους, μπουγάτσα
χειμερινός, χιονοθύελλα, χιαστί
τεσσαρακοστός, τεράστιος , τέταρτος
τρίγωνο, τρίκυκλο, τραγωδία
κάστρο, κάστανο , καστρινός

B.6. α)

προσδιορισμός	συντακτική λειτουργία
propter inopiam	είναι εμπρόθετος της αιτίας (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο) στο ρήμα conlocat
in hibernis	είναι εμπρόθετος της στάσης σε τόπο στο ρήμα conlocat
ex quibus	είναι εμπρόθετος του διαιρεμένου όλου στο quattuor
in Nerviiis	είναι εμπρόθετος της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο hiemare
in Belgis	είναι εμπρόθετος της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο remanere

16576-Λύση

β) Caesar iubet frumentum in castra importari a legatis omnibus.

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

β) Tum Sulpicius Gallus de caeli ratiōne et de stellārum lunaequestatu ac motibus disputāvit eōque modo exercitum alacrem in pugnam misit. Sic liberāles artes Galli aditum ad illustrem illam Pauliānam victoriam dedērunt. Quia ille metum exercitus Rōmāni vicerat, imperātor adversarios vincere potuit!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω ελληνικές: μιλιταρισμός, ρήμα, λούστρος, πυγμαχία, μισεμός.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

frumentum:	είναι.....	στο.....
militum:	είναι.....	στο.....
modo:	είναι.....	στο.....
alacrem:	είναι.....	στο.....
aditum:	είναι.....	στο.....

(μονάδες 10)

β) Hostes adventāre audio.

Να εξαρτήσετε τη φράση από το Caesar dicit δημιουργώντας απαρεμφατική σύνταξη

(μονάδες 6) και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου που

δημιουργήσατε (μονάδες 4). (μονάδες 10)

Μονάδες 20

16578-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν/να φέρουν μέσα δημητριακά/στάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Ακούω/Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές/κατάσκοποί μας αναγγέλλουν ότι αυτοί βρίσκονται κοντά. Πρέπει/οφείλετε να προσέχετε/φυλάγεστε από τη δύναμη/βία των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες μας».

β) Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος πραγματεύτηκε / μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης και με αυτό τον τρόπο έστειλε το στρατό πρόθυμο/με αναπτρωμένο το ηθικό στη μάχη. Έτσι οι ελευθέρια τέχνες του Γάλλου άνοιξαν το δρόμο για τη λαμπρή/ένδοξη εκείνη νίκη του Αιμίλιου Παύλου. Επειδή εκείνος είχε κατανικήσει τον φόβο του ρωμαϊκού στρατού, ο στρατηγός μπόρεσε να νικήσει τους αντιπάλους/εχθρούς!

B. 2.

μιλιταρισμός→milites/militum

ρήμα→verbis

λούστρος→lunae/illustrem

πυγμαχία→pugnam

μισεμός→misit

B. 6. α)

frumentum:	Είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο importare
militum:	Είναι γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο caedem
modo:	Είναι αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο misit
alacrem:	Είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο exercitum
aditum:	Είναι αντικείμενο στο dederunt

β) Caesar dicit se hostes adventare audire.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική πτώση και δεν παραλείπεται (λατινισμός).

Σημείωση: Βλέπε μάθημα XIV (Respondit ille se esse Orcum.)

**ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XI
ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis; hostes enim de collibus advolare solent et caedem militum perpetrare possunt».

β) Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

χειμωνιάτικος, τετράμηνο, ρητό, βόλεϊ, κοπιάρω

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

propter inopiam	είναι στο
hostium	είναι στο
caedem	είναι στο
quae	είναι στο
ab Gallia	είναι στο

Μονάδες 10

β) «Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere.»: να γράψετε τους βασικούς όρους (υποκείμενο, αντικείμενο) των ρημάτων της προηγούμενης περιόδου (5 μονάδες) και να εξηγήσετε ποια διαφορά έχουν ως προς τη σύνταξή τους (5 μονάδες).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μονάδες 10

Μονάδες 20

17163-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών/σιταριού εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις (άλλες) να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει/δίνει εντολή σ' όλους τους διοικητές των λεγεώνων να φέρουν το σιτάρι μέσα στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να προσέχετε/να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να διαπράξουν σφαγή των στρατιωτών/ κατασφάξουν τους στρατιώτες».

B. Έπειτα διήλθε/πέρασε με ελέφαντες πάνω από τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Όταν ήταν/μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον (ποταμό) Τίκινο, στον (ποταμό) Τρεβία, στη (λίμνη) Τρασιμένη και στις Κάννες.

B.2.

χειμωνιάτικος → hiemare

τετράμηνο → quattuor

ρητό → verbis

βόλεϊ → advolare

κοπιάρω → copias

B.6.α)

propter inopiam → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα conlocat

hostium → γενική κτητική ή υποκειμενική στη λέξη vim

caedem → αντικείμενο στο απαρέμφατο perpetrare

quae → υποκείμενο στο ρήμα seiungunt

ab Gallia → εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο ρήμα seiungunt

β)

Caesar: εννοούμενο υποκείμενο των ρημάτων iubet και imperat

hiemare: αντικείμενο του ρήματος iubet και τελικό απαρέμφατο (σύμφωνα με το λεξιλόγιο του σχολικού βιβλίου)

ή θεωρούμε το ρήμα iubet δίπτωτο (σύμφωνα με το λεξικό του Στ. Κουμανούδη) και σε αυτή την περίπτωση:

quattuor: άμεσο αντικείμενο στο ρήμα iubet ή legiones: εννοούμενο άμεσο αντικείμενο στο ρήμα iubet (στην περίπτωση αυτή το quattuor είναι επιθετικός προσδιορισμός στο legiones)

hiemare: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα iubet και τελικό απαρέμφατο

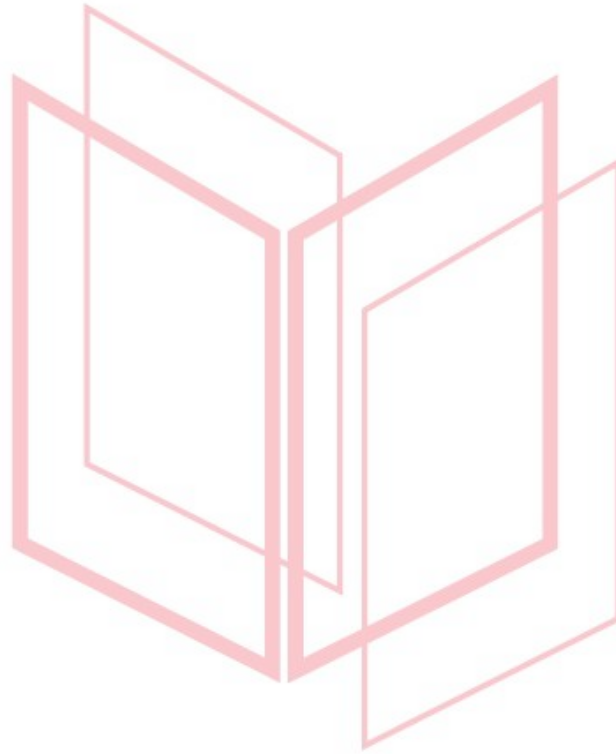
remanere: άμεσο αντικείμενο στο ρήμα imperat και τελικό απαρέμφατο

tribus: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα imperat ή legionibus: εννοούμενο έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα imperat (στην περίπτωση αυτή το tribus είναι επιθετικός προσδιορισμός στο legionibus)

Η διαφορά στη σύνταξη των δύο ρημάτων, αν και είναι συνώνυμα, είναι η εξής: το ρήμα iubet συντάσσεται με τελικό απαρέμφατο ή με αιτιατική (άμεσο αντικείμενο) και

17163-Λύση

τελικό απαρέμφατο (έμμεσο αντικείμενο). Το ρήμα imperat συντάσσεται με δοτική (έμμεσο αντικείμενο) και τελικό απαρέμφατο (άμεσο αντικείμενο).

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XV

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet.

β) Germanōrum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militāris consistit. Germāni non student agricultūrae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte. Equestribus proeliis saepe ex equis desiliunt ac pedibus proeliantur: ephippiōrum usus res turpis et iners habētur.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους των δύο στηλών που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 από τις λέξεις της στήλης B περισσεύουν):

A	B
hiemare	αντιμιλιταριστικός
castra	αγροτεμάχιο
militaris	καστροπολιτεία
agriculturae	λακτόζη
lacte	λακκούβα
	κάστανο
	χυμώδης
	ξεχειμωνιάζω

Μονάδες 10

17538

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

frumenti:	είναι.....	στο.....
tribus:	είναι.....	στο.....
carne:	είναι	στο.....
frigidissimis:	είναι	στο.....
in fluminibus:	είναι	στο.....

(μονάδες 10)

β) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet.

Αφού αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης του απαρεμφάτου (ενεργητική / παθητική) και εντοπίσετε το υποκείμενό του (4 μονάδες), να το μετατρέψετε στην αντίθετη σύνταξη και να κάνετε όλες τις απαραίτητες αλλαγές (6 μονάδες).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17538-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης των δημητριακών / του σιταριού εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Από αυτές τέσσερις διατάζει να ξεχειμωνιάσουν στην χώρα των Νερβίων και τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν / φέρουν σιτάρι μέσα στο στρατόπεδο.

β) Ολόκληρη η ζωή των Γερμανών περιορίζεται / συνίσταται στο κυνήγι και τη σπουδή των στρατιωτικών (πραγμάτων) / την ασχολία με τα στρατιωτικά (πράγματα). Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με την γεωργία· τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Σε πάρα πολύ παγωμένους τόπους φορούν / έχουν μόνο δέρματα (ζώων) και πλένονται σε ποτάμια. Κάθε φορά που η πολιτεία διεξάγει πόλεμο, εκλέγονται αρχές με εξουσία ζωής και θανάτου. Στις ιππομαχίες συχνά πηδούν κάτω από τα άλογα και μάχονται πεζοί: η χρήση σελών θεωρείται πράγμα αισχρό και μαλθακό.

B. 2.

A	B
hiemare	ξεχειμωνιάζω
castra	καστροπολιτεία
militaris	αντιμιλιταριστικός
agriculturae	αγροτεμάχιο
lacte	λακτόζη

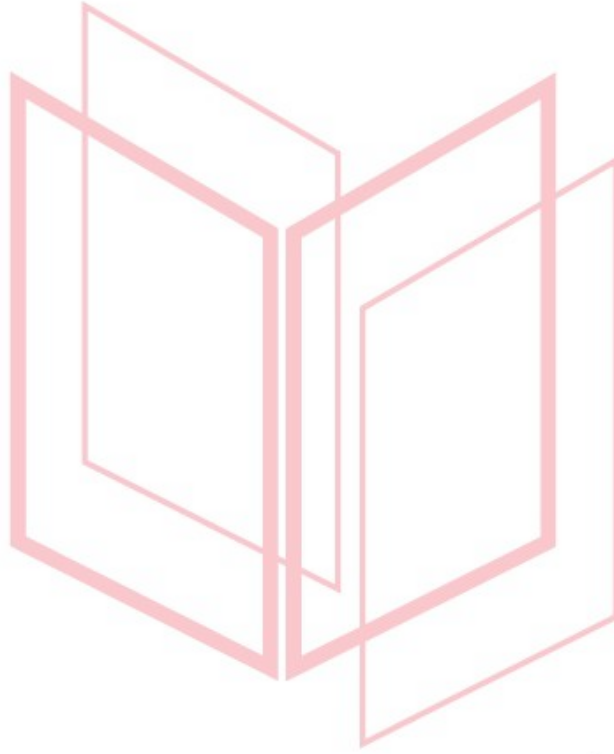
B. 6. α)

frumenti:	είναι γενική αντικειμενική στο <i>in</i> oriam
tribus:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα <i>imperat</i> (ενν. <i>legionibus</i>)
carne:	είναι αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα <i>nutriuntur</i>
frigidissimis:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο <i>locis</i>
in fluminibus:	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο ρήμα <i>lavantur</i>

17538-Λύση

β) importare: απαρέμφατο σε ενεργητική σύνταξη με υποκείμενο το legatos

Frumentum in castra importari iubet (a legatis omnibus).

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XV**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant.

β) Germanōrum vita omnis in venationibus atque in studiis rei militāris consistit. Germāni non student agricultūrae; lacte, caseo et carne nutriuntur. Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistrātus creantur cum vitae necisque potestāte.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης A από το κείμενο με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της στήλης B της Νέας Ελληνικής:

ΣΤΗΛΗ Α (ΛΕΞΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ)	ΣΤΗΛΗ Β (ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ)
1 quattor	α συνισταμένη
2 hiemare	β κουλτουριάρης
3 verbis	γ τετραπλός
4 consistit	δ βερμπαλιστής
5 agriculturæ	ε χειμωνιάτικος

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μονάδες 10

B. 6. α) Στο α' κείμενο στις περιόδους λόγου (Caesar propter...admonet) εντοπίστε τις αφαιρετικές-εμπρόθετες και απρόθετες- και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα:

Αφαιρετική στο κείμενο (μονάδες 0,5X5=2,5)	Εκφορά (εμπρόθετη-απρόθετη) (μονάδες 0,5X5=2,5)	Επιρρηματική σχέση που εκφράζει (μονάδες 0,5X5=2,5)	Προσδιορίζει (μονάδες 0,5X5=2,5)

17768

(Μονάδες 10)

β. Στην παρακάτω περίοδο λόγου να μετατρέψετε το απαρέμφοτο στην παθητική σύνταξη (μονάδες 4), κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στους κύριους όρους της πρότασης (μονάδες 4). Στη συνέχεια να δικαιολογήσετε τη χρήση της παθητικής σύνταξης στο απαρέμφοτο (μονάδες 2).

(Caesar) legātos omnes frumentum in castra importāre iubet.

(Μονάδες 10)

(Μονάδες 20)

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17768-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ VII, XV

α) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης σιταριού εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Από αυτές διατάζει τέσσερις να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι μέσα στο στρατόπεδο. Συμβουλεύει τους στρατιώτες μ' αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι πλησιάζουν οι εχθροί· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι κοντά.

β) Όλη η ζωή των Γερμανών περιορίζεται/συνίσταται στο κυνήγι και στις σπουδές/ασχολίες των στρατιωτικών (πραγμάτων). Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία· τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. (Αν και ζουν) σε πάρα πολύ παγωμένους τόπους έχουν /φορούν μόνο δέρματα (ζώων) και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η πολιτεία κάνει πόλεμο, εκλέγονται αρχές με εξουσία ζωής και θανάτου.

B.2.

1 γ, 2ε, 3δ, 4α, 5β.

B.6.α

Αφαιρετική στο κείμενο	Εκφορά (εμπρόθετη-απρόθετη)	Επιρρηματική σχέση που εκφράζει	Προσδιορίζει
in hibernis	εμπρόθετη	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο	στο ρήμα conlocat
ex quibus	εμπρόθετη	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου	στο quattuor
in Nerviiis	εμπρόθετη	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο	στο απαρέμφατο hiemare
in Belgis	εμπρόθετη	Εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο	στο απαρέμφατο remanere

17768-Λύση

verbis	Απρόθετη	Επιρρηματικός προσδιορισμός αφαιρετική οργανική του τρόπου/μέσου	στο ρήμα admonet
--------	----------	--	------------------

β) (Caesar) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet

Caesar frumentum in castra a legatis omnibus importari iubet .

Με το παθητικό απαρέμφατο (importari) δεν θέλουμε να δηλώσουμε το υποκείμενο

Η χρήση αυτή συνηθίζεται σε στρατιωτικές διαταγές, απαγορεύσεις.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ VΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Aenēas filius Anchīsae est. Patria Aenēae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aenēas cum Anchīsā, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenēan in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat.

β) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α΄ στήλης με τις λέξεις της Β΄ στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης δεν σχετίζονται ετυμολογικά με λέξεις της Α΄ στήλης:

A	B
1. dolo	i. ναυαγός
2. sociis	ii. δουλειά
3. navigat	iii. βερμπαλισμός
4. verbis	iv. πόρος
5. importāre	v. σοσιαλιστής
	vi. σοκολάτα
	vii. δόλιος

Μονάδες 10

B.6. α) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες κυκλώνοντας ανάλογα.

i. Anchīsae: Κατηγορούμενο στο filius

Σ-Λ

18864

- ii. cum sociis: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία. Προσδιορίζει το navigat. Σ-Λ
- iii. ad Italiam: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο. Προσδιορίζει το navigat. Σ-Λ
- iv. venti: Υποκείμενο στο ρήμα turbant Σ-Λ
- v. regīna: Υποκείμενο στο ρήμα fundat Σ-Λ
- vi. insidias: Άμεσο αντικείμενο στο renarrat Σ-Λ
- vii. importāre: Υποκείμενο στο iubet Σ-Λ
- viii. Hostes (το πρώτο): Υποκείμενο στο audio Σ-Λ
- ix. cavēre: Αντικείμενο στο debetis. Σ-Λ
- x. caedem: Αντικείμενο στο perpetrāre Σ-Λ

(Μονάδες 10)

β) Οι όροι όσων προτάσεων χαρακτηρίστηκαν ως λανθασμένες να χαρακτηριστούν με τη σωστή συντακτική αναγνώριση δηλώνοντας και τον όρο που προσδιορίζουν.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18864-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση. Πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και την κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία με τον Αγχίση, με τον γιο (του) και με τους συντρόφους (του). Αλλά οι άνεμοι ταράζουν τη θάλασσα και φέρνουν/παρασύρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει/ιδρύει καινούρια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται στη βασίλισσα από την αρχή την ενέδρα/τον δόλο/το τέχνασμα των Ελλήνων.

β) Διατάζει/δίνει εντολή σ' όλους τους διοικητές των λεγεώνων να φέρουν το σιτάρι μέσα στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να προσέχετε/να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να διαπράξουν σφαγή των στρατιωτών/να κατασφάζουν τους στρατιώτες».

B.2.

1 – vii

2 – v

3 – i

4 – iii

5 – iv

B.6. α)

i. ΛΑΘΟΣ

ii. ΣΩΣΤΟ

iii. ΛΑΘΟΣ

iv. ΣΩΣΤΟ

v. ΛΑΘΟΣ

vi. ΣΩΣΤΟ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

αθηνών

18864-Λύση

vii. ΛΑΘΟΣ

viii. ΛΑΘΟΣ

ix. ΣΩΣΤΟ

x. ΣΩΣΤΟ

β)

i. Anchīsae: Κατηγορούμενο γενική κτητική στο filius

iii. ad Italiā: Εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει θέση κίνηση σε τόπο. Προσδιορίζει το navigat.

v. regīna: Υποκείμενο στο ρήμα fundat Παράθεση στο Didō

vii. importāre: Έμμεσο αντικείμενο στο iubet

viii. Hostes (το πρώτο): Υποκείμενο στο audio-adventāre

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19053

ΜΑΘΗΜΑ IV, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Rōmāni in suppliciis deōrum magnifici sed domi parci erant. Iustitiā inter se certābant et patriam curābant. In bello pericula audaciā propulsābant et beneficiis amicitias parābant. Delecti consultābant patriae; eis corpus ex annis infirmum sed ingenium propter sapientiam validum erat.

β) Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventure audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης A την ελληνική λέξη της στήλης B που δεν είναι ετυμολογικά συγγενής:

A	B
a. magnifici	I. μεγαλείο II. μεγαλομανής III. μάγος
b. domi	I. δώμα II. δόντι III. δωμάτιο
c. pericula	I. κουλούρι II. πείρα III. πειρατής

19053

d. castra	I. καστροπολιτεία II. κάστορας III. καστράκι
e. audio	I. διόδια II. ωτίτιδα III. ωτοασπίδες

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

deorum:	είναι στο.....
audaciā:	είναι στο.....
propter sapientiam:	είναι στο.....
eos:	είναι στο.....
militum:	είναι στο.....

(μονάδες 10)

β) in castra: να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές, ώστε ο εμπρόθετος να δηλώνει τη στάση σε τόπο.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19053-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Οι Ρωμαίοι ήταν γενναιόδωροι στη λατρεία των Θεών αλλά οικονόμοι στο σπίτι (στην ιδιωτική τους ζωή). Συναγωνίζονταν (παράβγαιναν) μεταξύ τους στη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την πατρίδα (τους). Στον πόλεμο απομάκρυναν τους κινδύνους με τόλμη (με το θάρρος τους) και αποκτούσαν φίλιες (συμμάχους) με τις ευεργεσίες τους. Εκλεγμένοι (άντρες) φρόντιζαν για την πατρίδα (το κράτος)· αυτοί (οι άντρες) είχαν (σε αυτούς ήταν) το σώμα αδύναμο από τα χρόνια αλλά το πνεύμα δυνατό εξαιτίας της σοφίας (τους).

β) Διατάζει (δίνει εντολή σε) όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν στο στρατόπεδο δημητριακά (να μεταφέρουν στάρι στα στρατόπεδά τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια (με τα παρακάτω λόγια): «πληροφορούμαι ότι πλησιάζουν οι εχθροί· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί (οι εχθροί) είναι (βρίσκονται) κοντά. Οφείλετε (πρέπει) να φυλάγεστε από τη δύναμη (την ορμή) των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να διαπράξουν σφαγή των στρατιωτών (μας) (κατασφάξουν τους στρατιώτες μας)».

B. 2.

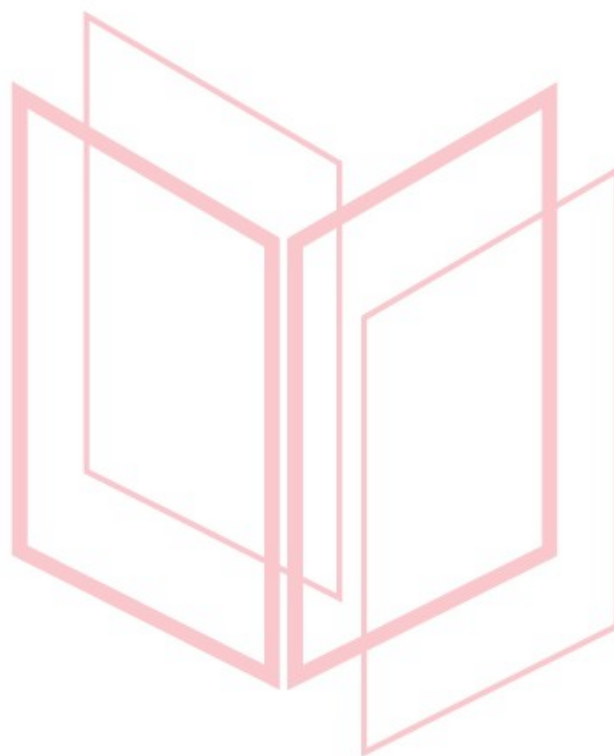
a-III, b-II, c-I, d-II, e-I (σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο)

B. 6. α)

deorum:	είναι γενική αντικειμενική στο <i>supplicis</i>
audaciā:	είναι απρόθετη αφαιρετική (οργανική ως επιρρηματικός προσδιορισμός) του τρόπου στο <i>propulsabant</i>
propter sapientiam:	είναι εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο <i>erat</i>
eos:	είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο <i>esse</i> (ετεροπροσωπία)
militum:	είναι γενική αντικειμενική στο <i>caedem</i>

19053-Λύση

β) στάση σε τόπο → in castris

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21052

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ XIII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant.

β) Sulpicius Gallus legātus Luci Aemili Pauli erat, qui bellum adversus Persen regem gerēbat. Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις λέξεις της στήλης Β που έχουν μεταξύ τους ετυμολογική συγγένεια (3 λέξεις από τη στήλη Α περισσεύουν).

A	B
hiemāre	λυχνάρι
audio	άνεμος
legatus	χιόνι
nocte	νυχτόβιος
subito	ωτοασπίδες
luna	
animos	
amiserat	

Μονάδες 10

21052

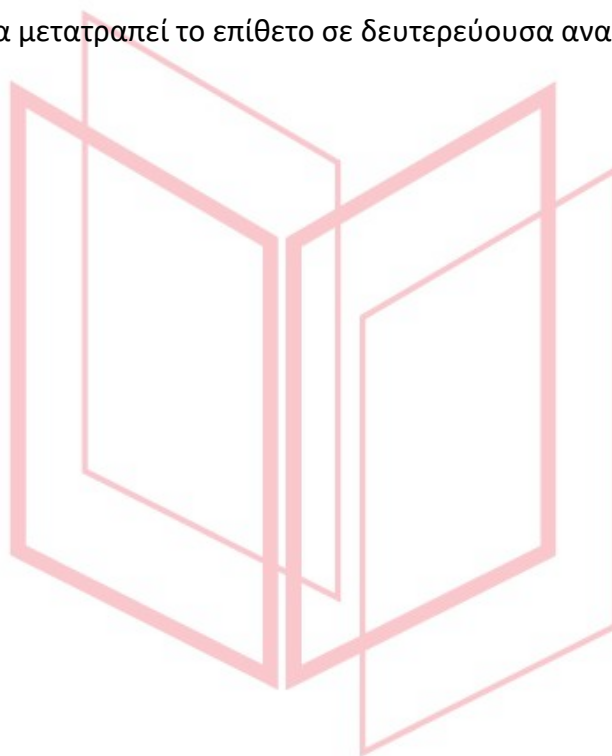
Β. 6. α) Στο απόσπασμα «Caesar propter frumenti ... in Belgis remanere.» να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε συντακτικά πέντε (5) εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς. Να καταγράψετε, επίσης, τους όρους στους οποίους αναφέρονται.

(μονάδες 10)

β) in hibernis multis: να μετατραπεί το επίθετο σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21052-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών (λόγω της έλλειψης σταριού) εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στους Νερβίους (στη χώρα των Νερβίων) και (άλλες) τρεις διατάζει να παραμείνουν στους Βέλγους (στη χώρα των Βέλγων). Διατάζει (δίνει εντολή σε) όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν στο στρατόπεδο δημητριακά (να μεταφέρουν στάρι στα στρατόπεδά τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με αυτά τα λόγια (με τα παρακάτω λόγια): «πληροφορούμαι ότι πλησιάζουν οι εχθροί· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί (οι εχθροί) είναι (βρίσκονται) κοντά.

β) Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο (που πολεμούσε) εναντίον του Περσέα, του βασιλιά. Μια ξάστερη νύχτα ξαφνικά είχε χαθεί η σελήνη (έγινε ξαφνικά έκλειψη σελήνης)· από (αυτό) το ξαφνικό, παράξενο και φοβερό θέαμα τρόμος είχε εισχωρήσει στις (είχε πιάσει τις) ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει το ηθικό (την αυτοπεποίθησή) του.

B. 2.

A	B
luna	λυχνάρι
animos	άνεμος
hiemāre	χιόνι
nocte	νυχτόβιος
audio	ωτοασπίδες

B. 6. α)

propter inopiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο conlocat

21052-Λύση

in hibernis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο conlocat

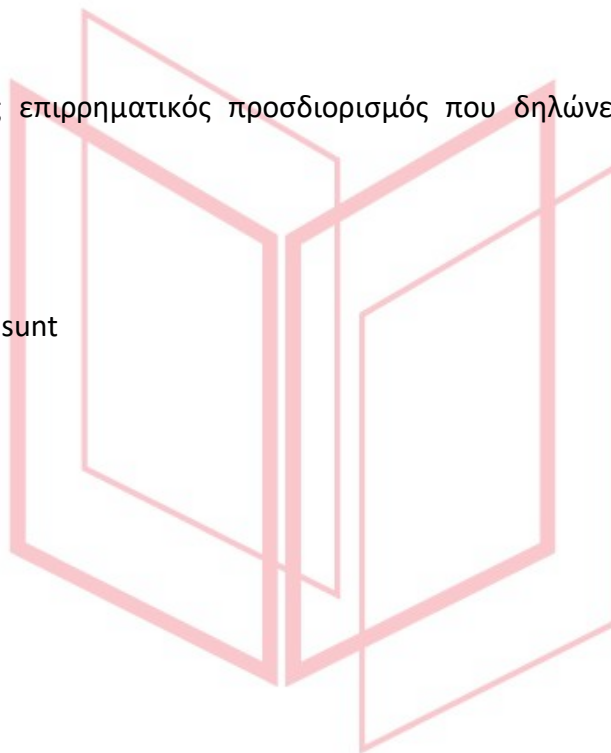
Ex quibus: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του διηρημένου όλου στο quattuor

in Nerviis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο hiemare

in Belgis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο remanere

β)

in hibernis quae multa sunt

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VII, ΜΑΘΗΜΑ IX

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis;

β) Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Rōmānus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatīnum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1.hibernis	i.εκχιονιστικός ii.εύσχημος
2.verbis	i.ρήση ii.βορράς
3.vulnere	i.ουλή ii.ολικός
4. dolore	i.δουλικός ii.δόλος
5. imperium	i.ιμπεριαλιστικός ii.έμπυρος

Μονάδες 10

B.6.α) Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο, ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

21053

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.hiemale: ειδικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet		
2.tribus: άμεσο αντικείμενο του imperat		
3.in Belgis: εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο remanere		
4.frumentum: αντικείμενο του importare		
5.verbis:αφαιρετική του τρόπου στο admonet		
6.prope: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο esse		
7.ex vulnere: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει απομάκρυνση στο extrahit		
8.Tarquinius: έμμεσο αντικείμενο (σε δοτική) στο adimit		
9.liber: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus μέσω του constituit		
10.Romanus: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο populus		

(Μονάδες 10)

B.6.β) Να μετατρέψετε τις περιόδους από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική (μονάδες 6) και να αιτιολογήσετε τη μορφή του ποιητικού αιτίου (μονάδες 4).

I. Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat.
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
II. (Brutus) populum concitat.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

21053-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Λόγω της έλλειψης δημητριακών/σταριού ο Καίσαρας εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Από αυτές διατάζει τέσσερις να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και (άλλες) τρεις διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει/δίνει εντολή σε όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν στάρι μέσα στα στρατόπεδά τους. Συμβουλεύει τους στρατιώτες του με αυτά/ τα παρακάτω λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι κατάσκοποί μας/ ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί/ οι εχθροί βρίσκονται κοντά. Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη/την ορμή των εχθρών.

β) Η γυναίκα με δάκρυα τους αποκαλύπτει την αδικία/προσβολή και με μαχαίρι αυτοκτονεί/σκοτώνεται. Ο Βρούτος βγάζει (τραβώντας) το μαχαίρι από την πληγή/ τραύμα με μεγάλο πόνο (με βαθιά οδύνη) κι ετοιμάζεται να τιμωρήσει το έγκλημα/ την εγκληματική πράξη. Ξεσηκώνει το λαό κι αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο. Ελεύθερος πια ο ρωμαϊκός λαός αποφασίζει να εκλέξει δύο υπάτους, τον Ιούνιο Βρούτο και τον Ταρκύνιο Κολλατίνο.

B.2. 1 -i

2-i

3-i

4-ii

5-i

B.6.α)

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.hiemale: ειδικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet		X
2.tribus: άμεσο αντικείμενο του imperat		X
3.in Belgis: εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο remanere	X	
4.frumentum: αντικείμενο του importare	X	
5.verbis:αφαιρετική του τρόπου στο admonet	X	

21053-Λύση

6. prope: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο esse X

7. ex vulnere: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου που δηλώνει απομάκρυνση στο extrahit X

8. Tarquinio: έμμεσο αντικείμενο (σε δοτική) στο adimit X

9. liber: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus μέσω του constituit X

10. Romanus: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο populus X

B.6.β) I. Legiōnes a Caesare propter frumenti inopiam in hibernis multis conlocantur.

II. Populus (a Bruto) concitatur.

Το ποιητικό αίτιο δηλώνεται εμπρόθετα (a + αφαιρετική πτώση) και στις δυο προτάσεις διότι αφορά σε όνομα που φανερώνει πρόσωπο.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ VII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poētae.

β) Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviiis hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη στη Νέα Ελληνική που είναι ετυμολογικά συγγενής με τις παρακάτω λατινικές λέξεις: gelidā, miseriae, contra, repugnat, possunt.

Μονάδες 10

B.6.α.) Να εντοπίσετε στο απόσπασμα «Ex quibus quattuor... perpetrāre possunt» πέντε όρους με επιρρηματική σημασία -εμπρόθετους ή απρόθετους- που συντάσσονται με αφαιρετική πτώση και να σημειώσετε στον ακόλουθο πίνακα τη συντακτική τους λειτουργία:

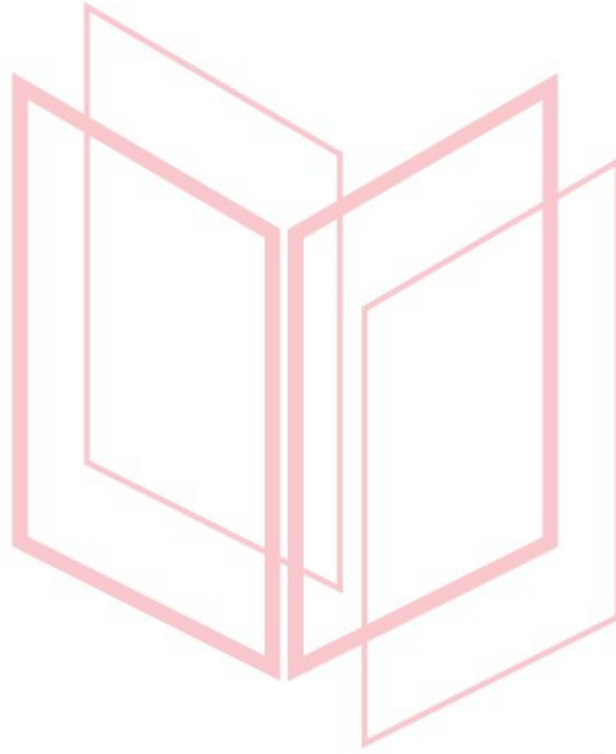
Όροι που συντάσσονται με αφαιρετική (εμπρόθετοι ή απρόθετοι)	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο
4.	είναι στο
5.	είναι στο

(μονάδες 10)

β) «[...] et tribus imperat in Belgis remanēre» και «Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet»: στην πρώτη από τις παραπάνω φράσεις να αντικαταστήσετε το ρήμα imperat με το iubet και στη δεύτερη το iubet με το imperat, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές που σχετίζονται με τη σύνταξη των παραπάνω ρημάτων (μονάδες 4+6).

21434

(μονάδες 10)
Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21434-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες/φροντίδες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές μάχεται ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες με αυτά τα λόγια: «Ακούω/πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι/βρίσκονται κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες.

B.2. gelidā→	ζελέ, ζελατίνη, ζελατίνα.
miseriae→	μιζέρια, μίζερος.
contra →	κόντρα, κοντράρω.
repugnat →	πυγμή, πυγμαχία, πυγμάχος, πυγμαχικός, πυγμαχώ.
possunt →	δεσπότης, δεσποτισμός, δέσποτας, δεσποτάτο, δεσποτεία.

B.6.α.)

Όροι που συντάσσονται με αφαιρετική (εμπρόθετοι ή απρόθετοι)	Συντακτική λειτουργία
1. Ex quibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου στο quattuor.
2. in Nerviiis	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο hiemāre.
3. in Belgis	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο απαρέμφατο remanēre.
4. verbis	είναι απρόθετη αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα admonet.
5. de collibus	είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της από

21434-Λύση

	τόπο κίνησης/ απομάκρυνσης από τόπο στο απαρέμφατο <i>advolāre</i> .
--	--

β) Τα ρήματα *iubet* και *imperat*, αν και συνώνυμα, συντάσσονται με διαφορετικές πτώσεις. Συγκεκριμένα, το ρήμα *imperat* συντάσσεται με δοτική πτώση + τελικό απαρέμφατο (βλ. λεξιλόγιο σχολικού εγχειριδίου, *Λατινικά Α' τεύχος*, σελ. 69), ενώ το ρήμα *iubet* κανονικά με αιτιατική.

Στις φράσεις «[...] *et tribus imperat in Belgis remanēre*» και «*Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet*» αν αντικατασταθούν μεταξύ τους τα ρήματα *iubet* και *imperat*, τότε:

et tribus imperat in Belgis remanēre → *et tres iubet in Belgis remanēre*.

Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet → *Legātis omnibus frumentum in castra importāre imperat*.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ